

Bundesministerium
der Justiz und
für Verbraucherschutz

Медіація

в провадженнях про викрадення дітей

Сімон Трост, референт ФМЮЗС

Судова медіація в міжнародних конфліктах щодо дітей – розвиток правових рамок в Німеччині, становище із впровадженням та завдання ФМЮЗС

Сімон Трост

Референт у

Федеральному міністерстві юстиції та захисту споживачів

Відділ R A 1, Медіація, врегулювання спорів,

міжнародні конфлікти у справах про встановлення правовідносин між
батьками та дітьми

Моренштрассе 37, 10117 Берлін

Захід у Києві/Україна 23 травня 2019 року

Навіщо проводити медіацію в рамках проваджень по Конвенції 1980 в німецьких судах у сімейних справах?

- Велике напруження у відносинах та високий рівень ескалації у провадженнях про викрадення дітей.
- Той з батьків, хто викрав дитину, боїться, що втратить її наприкінці провадження.
- Той з батьків, хто залишився на самоті, боїться, що зможе бачити свою дитину лише зрідка або взагалі більше її не побачить і втратить з нею контакт.

Розвиток моделі дво-національної медіації при транскордонних конфліктах щодо дітей в Німеччині

Перші кроки:

- Жовтень 1999: німецько-французька парламентська група медіаторів (3 французьких і 3 німецьких парламентарія; приблизно 50 німецько-французьких конфліктів щодо дітей)

- Лютий 2003 – березень 2006: пілотний проект професійної дво-національної спів-медіації по сімейно-правовим спорам між Німеччиною та Францією:
  - домовленість між німецьким та французьким міністерствами юстиції
  - критерії вибору 2-х медіаторів: жінка та чоловік, вони представляють дві мовно-культурні території походження обох батьків, в одного основною є психосоціальна, а в іншого – юридична професія
  - несення витрат покладається на обидва міністерства юстиції
  - проведено приблизно 30 дво-національних медіацій до 2006 року

Паралельне дослідження в рамках пілотного проекту за дорученням ФМЮЗС

Результати у заключному звіті від 2005 року:

- Високе задоволення сторін парами спів-медіаторів
- Важливим є, щоби медіатори розмовляли обома мовами
- Позитивний баланс для учасників медіації після її завершення, навіть якщо конфлікт ще тривав
- В якості партнерів до співробітництва мають залучатися й інші установи (німецькі відомства у справах молоді; французькі спілки батьків та матерів)
- Потрібна чуйна взаємодія з дітьми; треба дослухатися до думки дітей, але без примусу, щоби вони приймали рішення

Розвиток моделі дво-національної медіації при транскордонних конфліктах щодо дітей в Німеччині

Подальші кроки:

- Подальші різноманітні медіаційні проекти (2006: німецько-американський; 2007: німецько-польський; 2012: німецько-іспанський; 2015: німецько-японський)
- з 2003: двічі на рік підвищення кваліфікації для суддів у сімейних справах, які з 1999 спеціалізуються на виключній компетенції щодо проваджень про повернення дітей на підставі Конвенції 1980
- з 2004: спеціальні навчальні семінари для сімейних медіаторів з метою підвищення кваліфікації в галузі міжнародних конфліктів щодо дітей

Розвиток моделі дво-національної медіації при транскордонних конфліктах щодо дітей в Німеччині

Проектна група в ФМЮЗС: медіація в провадженнях по Конвенції 1980, які розглядаються німецькими судами

- Декілька робочих засідань в 2006 році у ФМЮ
- Коло учасників: судді у справах по Конвенції 1980, адвокати, медіатори, співробітники Центрального органу
- Мета: застосування медіації в судових провадженнях по Конвенції 1980
- Поряд з іншим – важливі дискусійні пункти: в яких випадках можна використати медіацію; територіальна віддаленість; 6-тижневий строк; дефіцит інформації у суддів та адвокатів; витрати; команда готових медіаторів

Розвиток моделі дво-національної медіації при транскордонних конфліктах щодо дітей в Німеччині

МіКК:

- Липень 2008: Міжнародний центр медіації з питань сімейних конфліктів та викрадення дітей з. о. (латиною: МіКК)
- «BAFM» (Федеральна робоча група із сімейної медіації) та «VM» (Федеральна спілка із медіації)
- Глобальна мережа приблизно із 150 медіаторів
- Тісна співпраця з Федеральним Відомством з питань юстиції; допомога у несенні витрат на медіацію

Модель дво-національної медіації в провадженнях по Конвенції 1980

- Судді, які наділені компетенцією на розгляд сімейних справ, негайно отримують інформацію про медіацію;
- Дво-національна спів-медіація;
- Пара медіаторів: обидві статі, дві різні професії, дві національності;
- Медіація як правило проводиться вже після початку розгляду справ за Конвенцією 1980;
- Процедура медіації готується у найкоротші строки та дуже ретельно;
- Інформація про можливість проведення медіації надається батькам та адвокатам після відкриття судового провадження;
- Той з батьків, який залишився наодинці, повинен бути переконаний у перевагах медіації;
- В ідеальному варіанті результат медіації має бути визнаний і судом у тій країні, в якій один із батьків залишився наодинці;
- Домовленості мають бути достатньо конкретними та зрозумілими

Європейська мережа судів у цивільних та комерційних справах (EJN) та Міжнародна Гаазька мережа контактних суддів (IHNJ)

- з 2002: Європейська мережа судів у цивільних та комерційних справах (EJN)
  - Країни-учасниці називають так званих контактних суддів
  - Наразі в рамках EJN діють 4 німецьких контактних судді
  - з 2011: діє Working Group on International Family Mediation

- з 1989: Міжнародна Гаазька мережа контактних суддів (IHNJ)
  - Наразі 130 суддів з 80 країн, з них 2 німецьких контактних судді (пані суддя Ерб-Клюнеманн і пані суддя Д-р Гуттцайт)
  - Співпраця з Гаазькою Конференцією
  - **Наразі жодного українського контактного судді**
  - Мета: полегшення транскордонної комунікації у дво-національних сімейних конфліктах

КОНТАКТНІ особи

A. Für das Europäische Justizielle Netz:

Martina Erb-Klünemann, Ri'inAG

- zuständig: Nordrhein-Westfalen

Amtsgericht Hamm
Borbergstraße 1
59085 Hamm
martina_erb-kluenemann@ag-hamm.nrw.de
Tel. +49 2381 909 285

Dr. Joanna Guttzeit, Ri'inAG

- zuständig: Baden-Württemberg, Berlin, Bremen, Hamburg, Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen-Anhalt

Amtsgericht Pankow/Weißensee
Kissingenstraße 5-6
13189 Berlin
joanna.guttzeit@ag-pw.berlin.de
Tel. +49 30 90245 170

Dr. Martin Menne, RiKG

- zuständig: Brandenburg, Hessen, Sachsen, Schleswig-Holstein, Bayern

Kammergericht
Elßholzstraße 30-33
10781 Berlin
martin.menne@kg.berlin.de
Tel. +49 30 9015 2240

Claudia Wünschenmeyer, Ri'inOLG

- zuständig: Niedersachsen, Rheinland-Pfalz, Saarland, Thüringen

Oberlandesgericht Celle
Schloßplatz 2
29221 Celle
claudia.wuenschenmeyer@justiz.niedersachsen.de
Tel. +49 5141 208 774

B. Für das Internationale Haager Verbindungsrichternetzwerk:

Martina Erb-Klünemann und Dr. Joanna Guttzeit sind beide bundesweit tätig.

Die deutschen Verbindungsrichterinnen und -richter im EJN und IHNJ

Подальші можливості із отримання консультацій: ZAnK - Центр із первинної інформації у сфері транскордонних конфліктів щодо дітей

- 2009: Комісія у справах дітей Німецького Бундестагу висунула вимогу щодо створення Центру із первинної інформації із функціями «лоцмана» у справах про викрадення дітей
- Водночас: діяльність робочої групи з питань медіації з огляду на т. з. Мальта-процесом
- 15.11.2011: Центр із первинної інформації у сфері транскордонних конфліктів щодо дітей (ZAnK) та медіація відповідно до Мальта-принципів при ISD в Берліні
- Завдання:
  - консультування батьків, судів, адвокатів, співробітників відомств у справах молоді
  - орієнтоване на інтереси дитини, нейтральне, безкоштовне консультування по телефону
  - зокрема, консультування щодо можливостей медіації
  - фінансується за рахунок Федерального міністерства у справах сім'ї, людей похилого віку, жінок та молоді

Медіація в Німеччині

- Директива 2008/52/EG Європейського парламенту і Ради про певні аспекти медіації у цивільних та комерційних справах від 21 травня 2008 року
- Строк для імплементації до травня 2011 року
- Закон про підтримку медіації та інших проваджень позасудового врегулювання конфліктів від 26 липня 2012 року

Закон про медіацію

- Вперше врегулював медіацію в Німеччині у 2012 році
- Реалізовує Європейську директиву про медіацію
- Поширюється на всі види медіації, що здійснюються в Німеччині
- Регулює лише основні засади
- Жодної конкретної характеристики професії медіатора
- Жодної допомоги у несенні витрат на медіацію

Нормативна постанова ФМЮЗС про підготовку та підвищення кваліфікації сертифікованих медіаторів

- Набрала чинності 1 вересня 2017 року
- Регулює зміст та подальші вимоги в рамках підготовки та підвищення кваліфікації сертифікованих медіаторів
- Поряд з теорією також практичні вправи та рольові ігри
- Жодного формальної процедури та жодної потреби у державному визнанні, лише самостійна сертифікація
- В провадженнях по Конвенції 1980: «звичайні» медіатори та «сертифіковані медіатори»

Дуже дякую за Вашу увагу!

Сімон Трост

Референт у
Федеральному міністерстві юстиції та захисту споживачів
Відділ R A 1, Медіація, врегулювання спорів,
міжнародні конфлікти у справах про встановлення правовідносин
між батьками та дітьми

Моренштрассе 37, 10117 Берлін

www.bmju.bund.de
RA1@bmju.bund.de